

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΕΓΓΡΑΦΟ ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗΣ

Καθεστώς της ΕΕ που διέπει το ενδοενωσιακό εμπόριο και την επανεξαγωγή ελεφαντόδοντου

(2017/C 154/06)

Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές έχουν ως σκοπό να παράσχουν ερμηνεία του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 338/97 του Συμβουλίου⁽¹⁾ στο πλαίσιο του οποίου συνιστάται στα κράτη μέλη i) να αναστείλουν την (επαν)εξαγωγή αντικειμένων από ακατέργαστο ελεφαντόδοντο και ii) να διασφαλίσουν την αυστηρή ερμηνεία των διατάξεων της νομοθεσίας της ΕΕ που επιτρέπουν το ενδοενωσιακό εμπόριο ελεφαντόδοντου και την επαν(εξαγωγή) κατεργασμένου ελεφαντόδοντου.

1. Πλαίσιο και αιτιολόγηση

i) Το διεθνές και ενωσιακό νομικό πλαίσιο που διέπει το εμπόριο ελεφαντόδοντου

Αμφότεροι ο αφρικανικός ελέφαντας *Loxodonta africana* και ο ασιατικός ελέφαντας *Elephas maximus* περιλαμβάνονται στα προσαρτήματα της σύμβασης για το διεθνές εμπόριο ειδών άγριας πανίδας και χλωρίδας που απειλούνται με εξαφάνιση (CITES), η οποία αριθμεί 183 συμβαλλόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων της ΕΕ και όλων των κρατών μελών της. Βάσει του ισχύοντος καθεστώτος της CITES, το διεθνές εμπόριο ελεφαντόδοντου⁽²⁾ απαγορεύεται, με αυστηρά περιορισμένες εξαιρέσεις (ιδίως για αντικείμενα που αποκτήθηκαν προτού οι διατάξεις της CITES αρχίσουν να ισχύουν για το ελεφαντόδοντο). Η σύμβαση CITES δεν ρυθμίζει το εγχώριο εμπόριο ελεφαντόδοντου.

Η σύμβαση CITES εφαρμόζεται στην ΕΕ μέσω του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 338/97 και των σχετικών κανονισμών της Επιτροπής (κανονισμοί της ΕΕ για το εμπόριο ειδών άγριας πανίδας και χλωρίδας). Στην περίπτωση του ελεφαντόδοντου [όπως και για τα άλλα είδη που απαριθμούνται στο παράρτημα Α του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 338/97], η ΕΕ έχει θεσπίσει επιπλέον μέτρα τα οποία είναι αυστηρότερα από τις διατάξεις της CITES.

Κατά συνέπεια, το εμπόριο ελεφαντόδοντου ρυθμίζεται αυστηρά στην ΕΕ μέσω των κανονισμών της ΕΕ για το εμπόριο ειδών άγριας πανίδας και χλωρίδας και, γενικά, δεν επιτρέπεται το εμπόριο ελεφαντόδοντου για εμπορικούς σκοπούς προς, εντός και από την ΕΕ.

Το ενδοενωσιακό εμπόριο και η επανεξαγωγή ελεφαντόδοντου για εμπορικούς σκοπούς επιτρέπονται μόνο υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- το ενδοενωσιακό εμπόριο επιτρέπεται για αντικείμενα από ελεφαντόδοντο τα οποία εισήχθησαν στην ΕΕ προτού συμπεριληφθεί ο ελέφαντας στο προσάρτημα I της CITES (18 Ιανουαρίου 1990 για τον αφρικανικό ελέφαντα και 1η Ιουλίου 1975 για τον ασιατικό ελέφαντα)⁽³⁾. Ενδοενωσιακό εμπόριο μπορεί να πραγματοποιείται μόνο εφόσον έχει εκδοθεί πιστοποιητικό για τον σκοπό αυτό από το σχετικό κράτος μέλος, με εξαίρεση τα «επεξεργασμένα δείγματα» (βλέπε ορισμό κατωτέρω) που αποκτήθηκαν πριν από τις 3 Μαρτίου 1947, τα οποία μπορούν να αποτελούν αντικείμενο εμπορίας στην ΕΕ χωρίς πιστοποιητικό·
- η επανεξαγωγή από την ΕΕ επιτρέπεται για δείγματα ελεφαντόδοντου τα οποία αποκτήθηκαν πριν από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της CITES για τα δείγματα αυτά, δηλαδή πριν από την 26η Φεβρουαρίου 1976 για τους αφρικανικούς ελέφαντες και πριν από την 1η Ιουλίου 1975 για τους ασιατικούς ελέφαντες⁽⁴⁾.

ii) Το διεθνές πλαίσιο: έξαρση της λαθροθηρίας ελεφάντων και της παράνομης εμπορίας ελεφαντόδοντου λόγω της αυξανόμενης ζήτησης από την Ασία

Τα τελευταία χρόνια η λαθροθηρία ελεφάντων έχει ανέλθει σε πολύ υψηλά επίπεδα. Σύμφωνα με αναφορές, από το 2011 και μετά θανατώνονται ετησίως 20 000 με 30 000 αφρικανικοί ελέφαντες⁽⁵⁾. Αυτό έχει οδηγήσει σε εκτεταμένη μείωση των πληθυσμών αφρικανικού ελέφαντα, θέτοντας σε κίνδυνο την ανάκαμψη του είδους που είχε παρατηρηθεί από το 1990 έως τα μέσα της δεκαετίας του 2000.

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 338/97 του Συμβουλίου, της 9ης Δεκεμβρίου 1996, για την προστασία των ειδών άγριας πανίδας και χλωρίδας με τον έλεγχο του εμπορίου τους (ΕΕ L 61 της 3.3.1997, σ. 1).

⁽²⁾ Η αναφορά σε ελεφαντόδοντο στο παρόν έγγραφο καθοδήγησης αφορά αποκλειστικά το συγκεκριμένο είδος.

⁽³⁾ Σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 3 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 338/97.

⁽⁴⁾ Βλέπε άρθρο 5 παράγραφος 6 σημείο ii) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 338/97. Η σύμβαση CITES άρχισε να ισχύει από τις 26 Φεβρουαρίου 1976 για τους αφρικανικούς ελέφαντες με τη συμπερίληψη του είδους στο προσάρτημα III από την Γκάνα· οι ασιατικοί ελέφαντες συμπεριλήφθηκαν στο προσάρτημα I της CITES την 1η Ιουλίου 1975.

⁽⁵⁾ Nellemann C., Henriksen R., Raxter P., Ash N., Mrema E. (επιμ.) (2014), *The Environmental Crime Crisis — Threats to Sustainable Development from Illegal Exploitation and Trade in Wildlife and Forest Resources*. A UNEP Rapid Response Assessment. United Nations Environment Programme and GRID-Arendal, Nairobi and Arendal.

Παράλληλα με τη σημαντική αυτή αύξηση στα επίπεδα λαθροθηρίας αφρικανικών ελεφάντων, κλιμακώθηκε επίσης το παράνομο εμπόριο ελεφαντόδοντου, λόγω της συνεχιζόμενης αύξησης της ζήτησης ελεφαντόδοντου στις ασιατικές αγορές. Σύμφωνα με το σύστημα πληροφοριών για το εμπόριο ελεφάντων (ETIS) ⁽¹⁾, μεταξύ των ετών 2010 και 2015 κατάσχονταν ετησίως περίπου 39 τόνοι ακατέργαστου ελεφαντόδοντου, ενώ οι κατασχέσεις κατεργασμένου ελεφαντόδοντου αυξήθηκαν σταθερά με την πάροδο των ετών, ανερχόμενες κατά μέσο όρο σε περίπου 5,6 τόνους ετησίως ⁽²⁾. Η μετακίνηση φορτίων ελεφαντόδοντου τόσο μεγάλης κλίμακας αντικατοπτρίζει την ολοένα μεγαλύτερη συμμετοχή διεθνών δικτύων οργανωμένου εγκλήματος στο παράνομο εμπόριο ελεφαντόδοντου.

Για την αντιμετώπιση αυτής της έξαρσης της λαθροθηρίας ελεφάντων και της παράνομης εμπορίας ελεφαντόδοντου, η διεθνής κοινότητα ανέλαβε πολυάριθμες δεσμεύσεις μέσω ψηφισμάτων της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών και της Περιβαλλοντικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών, καθώς και σε διάφορες διασκέψεις υψηλού επιπέδου.

Μια σειρά νέων μέτρων συμφωνήθηκε κατά τη 17η διάσκεψη των μερών της σύμβασης CITES (CITES CoP17) τον Οκτώβριο του 2016, με στόχο την ενίσχυση της επιβολής των κανόνων κατά της λαθροθηρίας ελεφάντων και της παράνομης εμπορίας ελεφαντόδοντου, τη μείωση της ζήτησης παράνομου ελεφαντόδοντου και την ενίσχυση του ελέγχου της νομιμότητας του ελεφαντόδοντου που διατίθεται στις εγχώριες αγορές.

Το ψήφισμα 10.10 της CITES (Rev. CoP17) σχετικά με τα δείγματα ελέφαντα παροτρύνει τα συμβαλλόμενα μέρη να λάβουν ολοκληρωμένα εγχώρια νομοθετικά και κανονιστικά μέτρα, μέτρα επιβολής και άλλα μέτρα για το εμπόριο ελεφαντόδοντου/τις εγχώριες αγορές. Το εν λόγω ψήφισμα συνιστά επίσης «σε όλα τα συμβαλλόμενα και μη συμβαλλόμενα μέρη στη δικαιοδοσία των οποίων υπάρχει νόμιμη εγχώρια αγορά ελεφαντόδοντου, η οποία συμβάλλει στη λαθροθηρία ή στο παράνομο εμπόριο, να λάβουν όλα τα αναγκαία νομοθετικά και κανονιστικά μέτρα και μέτρα επιβολής προκειμένου να κλείσουν κατεπειγόντως τις εγχώριες αγορές τους για το εμπόριο ακατέργαστου και κατεργασμένου ελεφαντόδοντου» και αναγνωρίζει ότι «μπορούν να δικαιολογούνται περιορισμένες εξαιρέσεις από το εν λόγω κλείσιμο για ορισμένα αντικείμενα· τυχόν εξαιρέσεις δεν θα πρέπει να συμβάλλουν στη λαθροθηρία ή στο παράνομο εμπόριο».

iii) Διαρκής αύξηση στα επίπεδα νόμιμου εμπορίου ελεφαντόδοντου από την ΕΕ προς την Ασία

Οι εμπορικές επανεξαγωγές τόσο ακατέργαστου όσο και κατεργασμένου ελεφαντόδοντου από την ΕΕ, οι οποίες πραγματοποιούνται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 338/97 («νόμιμες επανεξαγωγές»), έχουν αυξηθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια, ενώ παρατηρείται έντονη ανοδική τάση στις επανεξαγωγές ελεφαντόδοντου προς την Ανατολική Ασία (βλέπε πλαίσιο 1).

Πλαίσιο 1

Επίπεδα νόμιμης επανεξαγωγής ελεφαντόδοντου από την ΕΕ — βασικά στοιχεία και αριθμοί

Οι χαυλιόδοντες ελεφάντων είναι τα δείγματα που αντιπροσωπεύουν το μεγαλύτερο ποσοστό επανεξαγωγής αντικειμένων από **ακατέργαστο ελεφαντόδοντο** από την ΕΕ. Ενώ αριθμός χαυλιόδοντων που επανεξάγονταν ετησίως από την ΕΕ δεν είχε υπερβεί ποτέ τα 100 τεμάχια μεταξύ των ετών 2006 και 2012 (με εξαίρεση το 2008 όπου ανήλθε σε 111 αντικείμενα), ο αριθμός αυτός αυξήθηκε σημαντικά το 2013 (υπερβαίνοντας τα 300 αντικείμενα) και ακόμη περισσότερο το 2014 και το 2015 (περισσότερα από 600 αντικείμενα ετησίως). Προορισμός σχεδόν όλων των χαυλιόδοντων ελεφάντων που επανεξήχθησαν τα έτη 2014 και 2015 από την ΕΕ ήταν η Κίνα ή η ΕΔΠ του Χονγκ Κονγκ.

Πέραν του εμπορίου χαυλιόδοντων, τα κράτη μέλη της ΕΕ ανέφεραν επίσης **εμπόριο ακατέργαστου ελεφαντόδοντου με τη μορφή τεμαχίων ελεφαντόδοντου** κατά την τελευταία δεκαετία. Παρατηρείται γενική μείωση των επανεξαγωγών τμημάτων ελεφαντόδοντου που δηλώνονται σε βάρος, αλλά γενική αύξηση των επανεξαγωγών που δηλώνονται σε αριθμό δειγμάτων (με μεγάλες διακυμάνσεις μεταξύ των ετών), γεγονός που καταδεικνύει ότι το εμπόριο του συγκεκριμένου προϊόντος παρέμεινε σχετικά σταθερό την τελευταία δεκαετία. Ωστόσο, είναι ιδιαίτερα δύσκολο να προσδιοριστούν οι πραγματικές ποσότητες των τμημάτων ελεφαντόδοντου δεδομένου ότι τα τμήματα μπορεί να διαφέρουν σε πολύ μεγάλο βαθμό ως προς το μέγεθος.

Τα τελευταία χρόνια αυξήθηκε ο αριθμός των αντικειμένων από **κατεργασμένο ελεφαντόδοντο** που επανεξήχθησαν από την ΕΕ, ενώ τα στοιχεία που υπέβαλαν τα κράτη μέλη της ΕΕ δείχνουν σημαντική αύξηση από το 2012. Οι μεγαλύτερες ποσότητες αναφέρθηκαν το 2015 όσον αφορά το εμπόριο μεμονωμένων δειγμάτων (10 000 αντικείμενα από ελεφαντόδοντο επανεξήχθησαν το 2015). Θα πρέπει ωστόσο να σημειωθεί ότι οι εμπορικές συναλλαγές αναφέρονται σε διαφορετικές μονάδες από τα κράτη μέλη. Πέραν των εμπορικών συναλλαγών σε μεμονωμένα αντικείμενα, οι εμπορικές συναλλαγές αναφέρονται επίσης σε μάζα (kg). Οι επανεξαγωγές ελεφαντόδοντου που αναφέρθηκαν από τα κράτη μέλη σε μάζα παρουσίασαν σημαντικές διακυμάνσεις, φθάνοντας στα υψηλότερα επίπεδά τους το 2012 (περίπου 600 kg, πέραν 7 000 μεμονωμένων αντικειμένων) και περίπου 200 kg το 2015.

⁽¹⁾ Το σύστημα πληροφοριών για το εμπόριο ελεφαντόδοντου (ETIS) δημιουργήθηκε με το ψήφισμα Conf. 10.10 της CITES (Rev. CoP17) σχετικά με το εμπόριο δειγμάτων ελέφαντα, με σκοπό, μεταξύ άλλων, «i) τη μέτρηση και την καταγραφή των επιπέδων και των τάσεων, καθώς και των μεταβολών στα επίπεδα και τις τάσεις, της παράνομης θανάτωσης ελεφάντων και του εμπορίου ελεφαντόδοντου». Στο πλαίσιο του ETIS εκπονείται ολοκληρωμένη έκθεση για τις κατασχέσεις ελεφαντόδοντου παγκοσμίως πριν από κάθε διάσκεψη των μερών της CITES. Οι πιο πρόσφατες εκδόσεις, που εκπονήθηκαν το 2016 για τη 17η διάσκεψη της CITES (CoP17), είναι διαθέσιμες στις ακόλουθες διευθύνσεις:
<https://cites.org/sites/default/files/eng/cop/17/WorkingDocs/E-CoP17-57-06-R1.pdf>
<https://cites.org/sites/default/files/eng/cop/17/WorkingDocs/E-CoP17-57-06-R1-Add.pdf>

⁽²⁾ Όσον αφορά το 50 % των αρχείων του ETIS, τα μέρη της CITES δεν διευκρίνισαν το βάρος του κατασχθέντος ελεφαντόδοντου.

Η επανεξαγωγή αντικειμένων από κατεργασμένο ελεφαντόδοντο περιλαμβάνει πολλά διαφορετικά είδη αντικειμένων στα οποία περιλαμβάνονται αντίκες, μουσικά όργανα ή διαφόρων άλλων ειδών αντικείμενα που έχουν υποβληθεί σε εργασίες γλυπτικής). Οι κυριότερες αγορές προορισμού για τα αντικείμενα αυτά είναι η Κίνα και η ΕΔΠ του Χονγκ Κονγκ, αλλά έχουν αναφερθεί επίσης μικρότερα επίπεδα εμπορίου με άλλες χώρες, κυρίως τις ΗΠΑ, την Ελβετία, την Ιαπωνία και τη Ρωσική Ομοσπονδία.

Τα δεδομένα που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση των επιπέδων εμπορίου προέρχονται από τα στοιχεία για τις επανεξαγωγές τα οποία αναφέρονται από τα κράτη μέλη στις ετήσιες εκθέσεις τους στο πλαίσιο της CITES, σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφος 4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 338/97.

iv) **Πρωτοβουλίες της ΕΕ για την καταπολέμηση της παράνομης εμπορίας άγριων ειδών όσον αφορά το ενδοενοσιακό εμπόριο και την εξαγωγή ελεφαντόδοντου**

Στο πλαίσιο της ανακοίνωσης σχετικά με σχέδιο δράσης της ΕΕ για την καταπολέμηση της παράνομης εμπορίας άγριων ειδών⁽¹⁾, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της καλούνται να εφαρμόσουν μια ολοκληρωμένη στρατηγική για την καταπολέμηση της παράνομης εμπορίας άγριων ειδών. Στην εν λόγω ανακοίνωση προβλέπεται ιδίως (στην ενέργεια 2 «Περαιτέρω περιορισμός του εμπορίου ελεφαντόδοντου εντός και εκτός της ΕΕ») ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να εκδώσει κατευθυντήριες γραμμές «για την εξασφάλιση ομοιόμορφης ερμηνείας των κανόνων της ΕΕ με σκοπό να διακοπεί η εξαγωγή ακατέργαστου ελεφαντόδοντου που βρισκόταν σε κυκλοφορία πριν από τη σύναψη της σύμβασης CITES και να διασφαλιστεί ότι μόνο νόμιμα παλαιά είδη ελεφαντόδοντου θα γίνονται αντικείμενο εμπορίας στην ΕΕ» έως το τέλος του 2016.

Στα συμπεράσματά που εξέδωσε τον Ιούνιο του 2016 σχετικά με την εν λόγω ανακοίνωση, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρότρυνε «τα κράτη μέλη να μην εκδίδουν έγγραφα εξαγωγής ή επανεξαγωγής για ακατέργαστο ελεφαντόδοντο που βρισκόταν σε κυκλοφορία πριν από τη σύναψη της σύμβασης CITES με βάση τις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ και να εξετάσει περαιτέρω μέτρα για να τεθεί τέλος στις εμπορικές συναλλαγές ελεφαντοστού από ελέφαντες».

Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές εκπονήθηκαν ως απάντηση σε αυτές τις εκκλήσεις.

Η αυξανόμενη ζήτηση ελεφαντόδοντου από την Ασία αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους παράγοντες των τρεχόντων υψηλών επιπέδων λαθροθηρίας ελεφάντων και παράνομης εμπορίας ελεφαντόδοντου. Με τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές, η ΕΕ θα συμβάλει στη μείωση της εν λόγω ζήτησης και θα στηρίξει τις προσπάθειες που καταβάλλουν σημαντικές αγορές προορισμού για προϊόντα άγριας πανίδας, όπως η Κίνα, η οποία έλαβε το 2016 ειδικά μέτρα για τον περιορισμό της εισαγωγής αντικειμένων από ελεφαντόδοντο στο έδαφός της και ανακοίνωσε ότι θα προβεί σε σταδιακή κατάργηση της εγχώριας αγοράς ελεφαντόδοντου έως το τέλος του 2017. Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές έχουν επίσης ως σκοπό να διασφαλίσουν ότι το ελεφαντόδοντο παράνομης προέλευσης δεν αποτελεί αντικείμενο εμπορίας εντός της ΕΕ ή από αυτήν, καθώς και ότι το νόμιμο εμπόριο ελεφαντόδοντου δεν μπορεί να χρησιμοποιείται ως κάλυψη για παράνομο ελεφαντόδοντο.

Στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές εξετάζεται πρώτα η επανεξαγωγή ελεφαντόδοντου από την ΕΕ (τμήμα 3) και, στη συνέχεια, το ενδοενοσιακό εμπόριο ελεφαντόδοντου (τμήμα 4).

2. Καθεστώς του εγγράφου

Το παρόν έγγραφο καθοδήγησης αποτέλεσε αντικείμενο συζήτησης και εκπονήθηκε σε συνεργασία με εκπροσώπους των κρατών μελών που συμμετέχουν στην «ομάδα εμπειρογνομόνων των αρμόδιων διαχειριστικών οργάνων της CITES».

Σκοπός της παρούσας ανακοίνωσης είναι να βοηθήσει τους πολίτες, τις επιχειρήσεις και τις εθνικές αρχές κατά την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 338/97 και των εκτελεστικών κανονισμών του. Το παρόν έγγραφο καθοδήγησης δεν αντικαθιστά, ούτε συμπληρώνει ή τροποποιεί τις διατάξεις του κανονισμού του Συμβουλίου και των εκτελεστικών κανονισμών του· επιπλέον, δεν θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη μεμονωμένα αλλά να χρησιμοποιείται σε συνδυασμό με την εν λόγω νομοθεσία. Μόνο το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι αρμόδιο να ερμηνεύει έγκυρα το δίκαιο της Ένωσης.

Το έγγραφο δημοσιεύεται ηλεκτρονικά από την Επιτροπή και επιτρέπεται να δημοσιευτεί από τα κράτη μέλη.

Το έγγραφο θα επανεξεταστεί από την Επιτροπή, σε διαβούλευση με την «ομάδα εμπειρογνομόνων των αρμόδιων διαχειριστικών οργάνων της CITES», κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2019. Ωστόσο, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα δώσουν ιδιαίτερη προσοχή στις ανησυχίες σχετικά με το εγχώριο εμπόριο ελεφαντόδοντου, καθώς και στην επανεξαγωγή κατεργασμένου ελεφαντόδοντου από την ΕΕ, με σκοπό να εξετάσουν αν απαιτούνται αλλαγές επί των σημείων αυτών στο παρόν έγγραφο καθοδήγησης πριν από το δεύτερο εξάμηνο του 2019.

⁽¹⁾ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016DC0087&from=EN>

3. Καθοδήγηση σχετικά με την ερμηνεία των κανόνων της ΕΕ για την επανεξαγωγή ελεφαντόδοντου

i) Καθοδήγηση σχετικά με την επανεξαγωγή ακατέργαστου ελεφαντόδοντου

Οι κανόνες που διέπουν την επανεξαγωγή δειγμάτων ακατέργαστου ελεφαντόδοντου⁽¹⁾ τα οποία αποκτήθηκαν πριν από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της CITES για τα συγκεκριμένα δείγματα ορίζονται στο άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 338/97.

Σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 2 στοιχείο δ) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 338/97, κατά την αξιολόγηση των αιτήσεων επανεξαγωγής ακατέργαστου ελεφαντόδοντου, το διαχειριστικό όργανο πρέπει να «βεβαιώνεται, ύστερα από διαβούλευση με την αρμόδια επιστημονική αρχή, ότι κανένας παράγοντας που συνδέεται με τη διατήρηση του είδους δεν αντιτίθεται στην έκδοση της άδειας εξαγωγής».

Οι διατάξεις αυτές πρέπει να ερμηνεύονται υπό το πρίσμα των περιστάσεων που περιγράφονται στο τμήμα 1, καθώς και λαμβανομένων υπόψη των ειδικών χαρακτηριστικών που σχετίζονται με το διεθνές εμπόριο ακατέργαστου ελεφαντόδοντου. Το ακατέργαστο ελεφαντόδοντο αντιπροσωπεύει το μεγαλύτερο ποσοστό ελεφαντόδοντου που εισέρχεται στο διεθνές παράνομο εμπόριο παγκοσμίως. Αυτό αποδεικνύεται από τα στοιχεία που υποβάλλονται στο ETIS από τα συμβαλλόμενα μέρη της CITES, τα οποία δείχνουν ότι οι κατασχέσεις παράνομου ακατέργαστου ελεφαντόδοντου αντιπροσωπεύουν τη μεγάλη πλειονότητα των κατασχέσεων ελεφαντόδοντου παγκοσμίως. Το ακατέργαστο ελεφαντόδοντο αποτελείται κυρίως από χαυλιόδοντες, μεταξύ των οποίων είναι δύσκολο να γίνει διάκριση. Ο κίνδυνος να χρησιμοποιηθεί η νόμιμη επανεξαγωγή ακατέργαστου ελεφαντόδοντου ως κάλυψη για το παράνομο εμπόριο παράνομου ακατέργαστου ελεφαντόδοντου είναι μεγαλύτερος απ' ό,τι για το κατεργασμένο ελεφαντόδοντο, παρά το γεγονός ότι οι νόμιμοι χαυλιόδοντες μπορούν να διατεθούν στο εμπόριο μόνο εφόσον φέρουν σήμανση.

Με την αναστολή της επανεξαγωγής ακατέργαστου ελεφαντόδοντου από την ΕΕ θα διασφαλιστεί η μη ανάμιξη χαυλιόδοντων νόμιμης προέλευσης με παράνομο ελεφαντόδοντο και θα παρασχεθεί βοήθεια στις χώρες προορισμού όσον αφορά την υλοποίηση των δράσεών τους για τη μείωση της ζήτησης ελεφαντόδοντου, στοιχεία που αποτελούν σημαντικό βήμα για την αντιμετώπιση του παράνομου εμπορίου ελεφαντόδοντου και της τρέχουσας εξάρσης της λαθροθηρίας ελεφάντων.

Η Επιτροπή συνιστά στα κράτη μέλη, υπό τις παρούσες περιστάσεις, με βάση την αρχή της προφύλαξης, και εκτός εάν προκύψουν πειστικές επιστημονικές αποδείξεις περί του αντιθέτου, να θεωρούν ότι υπάρχουν σοβαροί παράγοντες σχετικά με τη διατήρηση του είδους του ελέφαντα που συνηγορούν κατά της έκδοσης πιστοποιητικών επανεξαγωγής για ακατέργαστο ελεφαντόδοντο.

Κατά συνέπεια, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 338/97, η Επιτροπή συνιστά στα κράτη μέλη, ως προσωρινό μέτρο αρχής γενομένης από την 1η Ιουλίου 2017, να μην εκδίδουν πιστοποιητικά επανεξαγωγής για ακατέργαστο ελεφαντόδοντο, εκτός από εξαιρετικές περιπτώσεις στις οποίες το διαχειριστικό όργανο του οικείου κράτους μέλους βεβαιώνεται ότι το αντικείμενο:

1. αποτελεί μέρος γνήσιας ανταλλαγής πολιτιστικών αγαθών μεταξύ έγκριτων ιδρυμάτων (δηλαδή μουσείων)·
2. αποτελεί οικογενειακό κειμήλιο το οποίο μεταφέρεται στο πλαίσιο οικογενειακής μετεγκατάστασης·
3. μεταφέρεται για σκοπούς επιβολής του νόμου ή για επιστημονικούς ή εκπαιδευτικούς σκοπούς.

Σε τέτοιες εξαιρετικές περιπτώσεις, συνιστάται στα διαχειριστικά όργανα να ακολουθούν τις οδηγίες που περιγράφονται στο παρόν έγγραφο σχετικά με την απόκτηση κατάλληλων αποδεικτικών στοιχείων για τη νόμιμη προέλευση των δειγμάτων (παράρτημα I του παρόντος εγγράφου), τη σήμανση (παράρτημα II) και, κατά περίπτωση, τον συντονισμό με άλλα κράτη μέλη και τρίτες χώρες [υποτίμημα iii)].

ii) Καθοδήγηση σχετικά με την επανεξαγωγή κατεργασμένου ελεφαντόδοντου

Σε αντίθεση με το ακατέργαστο ελεφαντόδοντο, το «κατεργασμένο ελεφαντόδοντο» περιλαμβάνει πολλά διαφορετικά είδη δειγμάτων. Σε αυτά περιλαμβάνονται αντικείμενα τα οποία διατίθενται στο εμπόριο νόμιμα εδώ και δεκαετίες (για παράδειγμα, μουσικά όργανα ή αντικείμενα) και δεν είναι σαφές αν η πλήρης αναστολή της επανεξαγωγής τέτοιων αντικειμένων θα έχει απτά αποτελέσματα ως προς την καταπολέμηση του διεθνούς παράνομου εμπορίου ελεφαντόδοντου. Ωστόσο, λαμβανομένης υπόψη της αύξησης που παρατηρείται τα τελευταία χρόνια στις επανεξαγωγές κατεργασμένου ελεφαντόδοντου από την ΕΕ, είναι αναγκαίο να ενισχυθεί ο έλεγχος της εφαρμογής των ισχυόντων κανόνων.

Σε κάθε περίπτωση, είναι επιτακτική ανάγκη τα κράτη μέλη της ΕΕ να ασκούν υψηλό επίπεδο ελέγχου όσον αφορά τις αιτήσεις επανεξαγωγής κατεργασμένου ελεφαντόδοντου, προκειμένου να διασφαλίζεται ότι εκδίδουν τα σχετικά έγγραφα μόνον εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στη νομοθεσία της ΕΕ, με τις οποίες εξασφαλίζεται η νόμιμη προέλευση του ελεφαντόδοντου. Προκειμένου να αποφευχθεί η εξαγωγή αντικειμένων από ελεφαντόδοντο τα οποία δεν πληρούν τις απαιτούμενες προϋποθέσεις, συνιστάται η αυστηρή ερμηνεία των προϋποθέσεων έκδοσης των εν λόγω πιστοποιητικών επανεξαγωγής.

⁽¹⁾ Συνιστάται στα κράτη μέλη να χρησιμοποιούν τον ορισμό του «ακατέργαστου ελεφαντόδοντου» που περιλαμβάνεται στο ψήφισμα Conf. 10.10 της CITES (Rev. CoP17), σύμφωνα με το οποίο:

- α) ο όρος «ακατέργαστο ελεφαντόδοντο» περιλαμβάνει κάθε ολόκληρο χαυλιόδοντα, στιλβωμένο ή μη και σε οποιαδήποτε μορφή, καθώς και κάθε ελεφαντόδοντο σε τμήματα, στιλβωμένο ή μη, το οποίο έχει μεταβληθεί κατ' οποιονδήποτε τρόπο σε σχέση με την αρχική του μορφή, με εξαίρεση το «κατεργασμένο ελεφαντόδοντο»· και
- β) ο όρος «κατεργασμένο ελεφαντόδοντο» σημαίνει ελεφαντόδοντο το οποίο έχει υποβληθεί σε εργασίες γλυπτικής, διαμόρφωσης ή κατεργασίας, εξολοκλήρου ή εν μέρει, αλλά δεν περιλαμβάνει ολόκληρους χαυλιόδοντες υπό οποιαδήποτε μορφή, εκτός εάν έχει υποβληθεί σε εργασίες γλυπτικής ολόκληρη η επιφάνεια».

Για την αξιολόγηση των προϋποθέσεων υπό τις οποίες μπορεί να επιτρέπεται το εν λόγω εμπόριο, συνιστάται στα κράτη μέλη της ΕΕ να εφαρμόζουν τις οδηγίες σχετικά με τα «στοιχεία που αποδεικνύουν τη νόμιμη απόκτηση», οι οποίες περιλαμβάνονται στο παράρτημα I του παρόντος εγγράφου, και σχετικά με τη «σήμανση, την καταχώριση και άλλες απαιτήσεις για την έκδοση πιστοποιητικών», οι οποίες περιλαμβάνονται στο παράρτημα II.

Είναι ιδιαίτερα σημαντικό ο αιτών, ο οποίος υποβάλλει αίτηση χορήγησης πιστοποιητικού επανεξαγωγής, να αποδεικνύει ότι τα δείγματα αποκτήθηκαν πριν από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της CITES για τα συγκεκριμένα αντικείμενα. Εάν τα εν λόγω αποδεικτικά στοιχεία δεν μπορούν να παρασχεθούν από τον αιτούντα, τότε δεν θα πρέπει να χορηγείται πιστοποιητικό.

Σε περίπτωση έκδοσης πιστοποιητικού, σ' αυτό θα πρέπει να περιγράφεται το σχετικό αντικείμενο με επαρκείς λεπτομέρειες ώστε το πιστοποιητικό να μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο για το συγκεκριμένο δείγμα. Επιπλέον, και εφόσον το επιτρέπει η νομοθεσία, τα κράτη μέλη μπορούν ενδεχομένως να προβαίνουν σε αντιπαραβολή, εξακρίβωση και καταγραφή των στοιχείων ταυτότητας του αιτούντος και, εφόσον είναι δυνατόν, του αγοραστή (π.χ. διατηρώντας αντίγραφο των εγγράφων ταυτότητάς τους).

iii) Συντονισμός εντός και μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ καθώς και με τρίτες χώρες

Όταν αρμόδια για την έκδοση εγγράφων CITES είναι περιφερειακά/τοπικά διαχειριστικά όργανα της CITES, συνιστάται στα κράτη μέλη να διασφαλίζουν ότι τα περιφερειακά όργανα υποβάλλουν στοιχεία στο κεντρικό διαχειριστικό όργανο της CITES σχετικά με όλες τις αιτήσεις που υποβάλλονται για την έκδοση πιστοποιητικών επανεξαγωγής/πιστοποιητικών ενδοενοσιακού εμπορίου. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζονται η κατάλληλη συντονισμένη επαλήθευση της νόμιμης απόκτησης και η συνοχή στην αξιολόγηση των αιτήσεων. Για την υποστήριξη των ανωτέρω μπορούν να δημιουργηθούν εθνικές βάσεις δεδομένων για την αποθήκευση των σχετικών πληροφοριών.

Όταν ως αποδεικτικό στοιχείο νόμιμης απόκτησης για τους σκοπούς της αίτησης χορήγησης πιστοποιητικού επανεξαγωγής προσκομίζεται πιστοποιητικό ενδοενοσιακού εμπορίου το οποίο έχει εκδοθεί από κράτος μέλος της ΕΕ, θα πρέπει να υπάρχει επικοινωνία με το κράτος μέλος που εξέδωσε το πιστοποιητικό ενδοενοσιακού εμπορίου όσον αφορά την εγκυρότητά του. Αυτό θα πρέπει να ισχύει για όλες τις αιτήσεις που αφορούν ελεφαντόδοντο, αλλά ιδιαίτερα στην περίπτωση ακατέργαστων αντικειμένων.

Επιπλέον, ενδέχεται να ισχύουν επιπλέον περιορισμοί/έλεγχοι σε σχέση με την επανεξαγωγή προς ορισμένες χώρες/εδάφη που έχουν θεσπίσει αυστηρότερα εγχώρια μέτρα σχετικά με το εμπόριο ελεφαντόδοντου, όπως η ηπειρωτική Κίνα, η ΕΔΠ του Χονγκ Κονγκ και οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής (ΗΠΑ). Προτού εκδώσει πιστοποιητικό επανεξαγωγής για ελεφαντόδοντο, το οικείο κράτος μέλος θα πρέπει να ενημερώνει τα όργανα CITES της χώρας προορισμού ώστε η χώρα προορισμού να μπορεί να εξακριβώσει ότι η εισαγωγή του συγκεκριμένου δείγματος συνάδει με τους ισχύοντες κανονισμούς.

4. Καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ για το ενδοενοσιακό εμπόριο ελεφαντόδοντου

Συνιστάται στα κράτη μέλη να ακολουθούν τις οδηγίες που περιγράφονται κατωτέρω, οι οποίες βασίζονται στις τρέχουσες βέλτιστες πρακτικές των κρατών μελών της ΕΕ, για την αξιολόγηση των αιτήσεων χορήγησης πιστοποιητικών ενδοενοσιακού εμπορίου ελεφαντόδοντου και για την ερμηνεία των διατάξεων της νομοθεσίας της ΕΕ σχετικά με το ενδοενοσιακό εμπόριο «επεξεργασμένων δειγμάτων» από ελεφαντόδοντο.

Μετά την απόφαση απαγόρευσης του διεθνούς εμπορίου ελεφαντόδοντου που ελήφθη το 1989 στο πλαίσιο της CITES, η ζήτηση ελεφαντόδοντου στην Ευρώπη μειώθηκε σημαντικά. Τα κράτη μέλη της ΕΕ δεν έχουν προσδιοριστεί στο πλαίσιο της CITES ως σημαντικές αγορές προορισμού για ελεφαντόδοντο παράνομης προέλευσης. Οι περισσότερες ενδοενοσιακές εμπορικές συναλλαγές αφορούν αντίκες από ελεφαντόδοντο. Ωστόσο, έχουν σημειωθεί κρούσματα παράνομου εμπορίου αντικειμένων από ελεφαντόδοντο στο εσωτερικό της ΕΕ. Παράλληλα, τα κράτη μέλη ακολουθούν διαφορετικές προσεγγίσεις όσον αφορά τη διεκπεραίωση αιτήσεων χορήγησης πιστοποιητικών για εμπορική χρήση δειγμάτων από ελεφαντόδοντο εντός της ΕΕ, καθώς και σε σχέση με το ενδοενοσιακό εμπόριο «επεξεργασμένων δειγμάτων» από ελεφαντόδοντο. Η ΕΕ υποχρεούται να διασφαλίζει ότι η εμπορική χρήση του ελεφαντόδοντου στην ΕΕ υπόκειται σε αυστηρό έλεγχο και ρυθμίσεις, σύμφωνα με το ψήφισμα 10.10 της CITES (Rev. CoP17) και τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 338/97. Ως εκ τούτου, απαιτούνται αυξημένη επαγρύπνηση και έλεγχοι όσον αφορά το ενδοενοσιακό εμπόριο αντικειμένων από ελεφαντόδοντο, σε σχέση με τις αιτήσεις για ενδοενοσιακό εμπόριο ελεφαντόδοντου, καθώς και προκειμένου να εξακριβώνεται η νομιμότητα του ενδοενοσιακού εμπορίου «επεξεργασμένων δειγμάτων».

Στο πλαίσιο αυτό, και λαμβανομένων υπόψη των διαφορετικών καθεστώτων που ισχύουν για κάθε περίπτωση, συνιστάται στα κράτη μέλη να ακολουθούν τις συγκεκριμένες οδηγίες παρακάτω για καθεμία από τις ακόλουθες περιπτώσεις:

- ενδοενοσιακό εμπόριο αντικειμένων από ελεφαντόδοντο [σημείο i) κατωτέρω],
- ειδικές περιπτώσεις ενδοενοσιακού εμπορίου «επεξεργασμένων δειγμάτων» [σημείο ii) κατωτέρω].

i) Καθοδήγηση σχετικά με το ενδοενοσιακό εμπόριο αντικειμένων από ελεφαντόδοντο

Το ενδοενοσιακό εμπόριο δειγμάτων που περιλαμβάνονται στο παράρτημα Α απαγορεύεται γενικά βάσει του άρθρου 8 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 338/97. Το άρθρο 8 παράγραφος 3 προβλέπει ότι είναι δυνατές παρεκκλίσεις από την εν λόγω απαγόρευση εφόσον πληρούνται ορισμένοι όροι [οι οποίοι απαριθμούνται στα στοιχεία α) έως η)]. Ωστόσο η χρήση της διατύπωσης «είναι δυνατές» στο άρθρο 8 παράγραφος 3 καθιστά σαφές ότι τα κράτη μέλη δεν είναι υποχρεωμένα να χορηγήσουν πιστοποιητικό ενδοενοσιακού εμπορίου όταν πληρούνται αυτοί οι όροι (εκτός αντίθετων διατάξεων του ενωσιακού δικαίου, όπως διατάξεις κατ' εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας). Κατά τη λήψη απόφασης σχετικά με τη χορήγηση ή τη μη χορήγηση πιστοποιητικού, το διαχειριστικό όργανο πρέπει να κάνει χρήση των διακριτικών εξουσιών του με κατάλληλο τρόπο.

Συνεπώς, το άρθρο 8 παράγραφος 3 δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι παρέχει δικαίωμα για πιστοποιητικό ενδοενοσιακού εμπορίου σε οποιονδήποτε αιτούντα, ακόμη και αν πληρούται ένας από τους όρους που καθορίζονται στα στοιχεία α) έως η). Επιπλέον, το άρθρο 8 παράγραφος 3 υπόκειται στην αρχή της προφύλαξης και, συνεπώς, όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, το βάρος της απόδειξης της νομιμότητας και της συνέπειας μιας συναλλαγής με τους στόχους του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 338/97 εναπόκειται στον αιτούντα.

Κατά την παραλαβή αίτησης για εμπορική χρήση του ελεφαντόδοντου στο εσωτερικό της ΕΕ σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 3, ένα κράτος μέλος δικαιούται, δυνάμει του δικαίου της Ένωσης, να αρνηθεί τη χορήγηση πιστοποιητικού, ακόμη και όταν πληρούται ένας από τους όρους που καθορίζονται στα στοιχεία α) έως η), υπό την προϋπόθεση ότι η άρνηση αυτή είναι συμβατή με την αρχή της αναλογικότητας (δηλαδή η άρνηση είναι σκόπιμη για την προστασία ειδών της άγριας πανίδας και χλωρίδας ή για την εξασφάλιση της διατήρησής τους και δεν υπερβαίνει το αναγκαίο μέτρο για την επίτευξη του εν λόγω σκοπού). Η Επιτροπή και η ομάδα εμπειρογνομόνων των αρμόδιων διαχειριστικών οργάνων της CITES είναι της άποψης ότι αυτό συμβαίνει όταν η νομιμότητα και η συνέπεια μιας συναλλαγής με τους στόχους του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 338/97 δεν έχουν καταδειχθεί σαφώς από τον αιτούντα.

Ευθύνη των κρατών μελών είναι να αποφεύγουν να εκδίδουν πιστοποιητικά που θα μπορούσαν να διευκολύνουν τυχόν παράνομες δραστηριότητες· συνεπώς, θα πρέπει να χειρίζονται τις αιτήσεις αυτές για ενδοενοσιακό εμπόριο κατά τρόπο ώστε να ελαχιστοποιείται ο κίνδυνος στον μέγιστο δυνατό βαθμό. Συνιστάται στα κράτη μέλη να εξασφαλίζουν μέγιστο επίπεδο ελέγχου κατά τη διεκπεραίωση αιτήσεων χορήγησης πιστοποιητικών ενδοενοσιακού εμπορίου και να ερμηνεύουν αυστηρά τους όρους έκδοσης τέτοιων πιστοποιητικών, ιδίως όσον αφορά το ακατέργαστο ελεφαντόδοντο.

Για τον σκοπό αυτό, συνιστάται στα κράτη μέλη της ΕΕ να εφαρμόζουν τις οδηγίες σχετικά με τα «στοιχεία που αποδεικνύουν τη νόμιμη απόκτηση», οι οποίες περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι του παρόντος εγγράφου, και τις οδηγίες σχετικά με «τη σήμανση, την καταχώριση και άλλες απαιτήσεις για την έκδοση πιστοποιητικών», οι οποίες περιλαμβάνονται στο παράρτημα ΙΙ.

Βασικό στοιχείο σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 3 στοιχείο α) [δηλαδή δείγματα που «αποκτήθηκαν, ή εισήχθησαν, στην Κοινότητα, πριν την έναρξη ισχύος, για τα συγκεκριμένα δείγματα, των διατάξεων που αφορούν τα είδη του προσαρτήματος Ι της σύμβασης, του παραρτήματος Γ1 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 3626/82 (2) ή του παραρτήματος Α»], είναι ότι εναπόκειται στον αιτούντα, ο οποίος υποβάλλει αίτηση χορήγησης πιστοποιητικού ενδοενοσιακού εμπορίου, να αποδείξει ότι τα δείγματα αποκτήθηκαν ή εισήχθησαν στην ΕΕ πριν από τις 18 Ιανουαρίου 1990 για τον αφρικανικό ελέφαντα και πριν από την 1η Ιουλίου 1975 για τον ασιατικό ελέφαντα. Εάν τα εν λόγω αποδεικτικά στοιχεία δεν μπορούν να παρασχεθούν από τον αιτούντα, τότε δεν θα πρέπει να χορηγείται πιστοποιητικό.

Σε περίπτωση χορήγησης του πιστοποιητικού, σ' αυτό θα πρέπει να περιγράφεται το σχετικό αντικείμενο με επαρκείς λεπτομέρειες, ώστε να είναι σαφές ότι το πιστοποιητικό μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο για το σχετικό δείγμα —αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για το ακατέργαστο ελεφαντόδοντο το οποίο ενδέχεται να έχει λιγότερα χαρακτηριστικά γνωρίσματα. Επιπλέον, και εφόσον το επιτρέπει η νομοθεσία⁽¹⁾, τα κράτη μέλη μπορούν ενδεχομένως να προβαίνουν σε αντιπαραβολή, εξακρίβωση και καταγραφή των στοιχείων ταυτότητας του αιτούντος και του αγοραστή (π.χ. διατηρώντας αντίγραφο των εγγράφων ταυτότητάς τους). Θα μπορούσε επίσης να τεθεί όρος ειδικά για το ενδοενοσιακό εμπόριο ακατέργαστου ελεφαντόδοντου σύμφωνα με τον οποίο να υποχρεώνεται ο πωλητής να ενημερώνει τις αρχές για την ταυτότητα του αγοραστή.

Όταν υποβάλλονται αιτήσεις για ενδοενοσιακό εμπόριο ελεφαντόδοντου δυνάμει του άρθρου 8 παράγραφος 3 στοιχείο γ), υπενθυμίζεται στα κράτη μέλη ότι, επειδή η εισαγωγή ελεφαντόδοντου (ως προσωπικών ειδών, ιδίως κυνηγετικών τροπαίων) είναι δυνατή μόνο για μη εμπορικούς σκοπούς, δεν υπάρχει δυνατότητα για τους ιδιοκτήτες να λάβουν πιστοποιητικό για εμπορικούς σκοπούς εντός της Ένωσης σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 3 στοιχείο γ).

ii) Ειδική καθοδήγηση σχετικά με το ενδοενοσιακό εμπόριο «επεξεργασμένων δειγμάτων» από ελεφαντόδοντο

Ο κανονισμός της ΕΕ περιέχει ειδικές διατάξεις που διέπουν το ενδοενοσιακό εμπόριο «επεξεργασμένων δειγμάτων που αποκτήθηκαν πριν από 50 χρόνια τουλάχιστον», τα οποία ορίζονται στο άρθρο 2 στοιχείο κγ) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 338/97 του Συμβουλίου ως «δείγματα των οποίων η φυσική ακατέργαστη μορφή τροποποιήθηκε σημαντικά για να μετατραπούν σε κοσμήματα, διακοσμητικά, καλλιτεχνικά ή χρήσιμα αντικείμενα, ή σε μουσικά όργανα, περισσότερα από 50 έτη πριν από την έναρξη ισχύος του κανονισμού», δηλαδή πριν από τις 3 Μαρτίου 1947, «και για τα οποία το διαχειριστικό όργανο του οικείου κράτους μέλους βεβαιώνεται ότι έχουν αποκτηθεί υπό τις συνθήκες αυτές. Τα δείγματα αυτά θεωρούνται ως επεξεργασμένα δείγματα μόνον εφόσον ανήκουν σε μια από τις προαναφερόμενες κατηγορίες και μπορούν να χρησιμοποιηθούν χωρίς περαιτέρω εργασίες γλυπτικής, χειροτεχνίας ή μεταποίησης». Τα «επεξεργασμένα δείγματα», όπως ορίζονται στους κανονισμούς της ΕΕ για το εμπόριο ειδών άγριας πανίδας, αναφέρονται επίσης συχνά ως «αντίκες». Ωστόσο, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι αντίκες που αποκτήθηκαν πριν από το 1947, αλλά των οποίων η φυσική κατάσταση δεν τροποποιήθηκε σημαντικά, δεν μπορούν να χαρακτηριστούν ως «επεξεργασμένα δείγματα» βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 338/97 του Συμβουλίου.

(1) Ιδίως οι νόμοι για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Η εμπορική χρήση των «επεξεργασμένων δειγμάτων» στην ΕΕ ρυθμίζεται από το άρθρο 8 παράγραφος 3 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 338/97 και από το άρθρο 62 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 865/2006 της Επιτροπής. Εάν ένα αντικείμενο πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 2 στοιχείο κγ) του κανονισμού του Συμβουλίου για να θεωρείται επεξεργασμένο δείγμα, τότε δεν απαιτείται πιστοποιητικό για την εμπορική του χρήση εντός της ΕΕ.

Προκειμένου να διασφαλιστεί η κοινή ερμηνεία του ορισμού του «επεξεργασμένου δείγματος» σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη της ΕΕ, κατάρτισε εσωτερικές οδηγίες σχετικά με το ζήτημα αυτό⁽¹⁾. Οι εν λόγω οδηγίες, οι οποίες δεν αφορούν συγκεκριμένα το ελεφαντόδοντο, καλύπτουν πτυχές όπως οι εξής: στοιχεία που γίνονται αποδεκτά ως απόδειξη ότι το αντικείμενο αποκτήθηκε πριν από τις 3 Μαρτίου 1947· τυπικά παραδείγματα αντικειμένων που εμπίπτουν στον ορισμό «των οποίων η φυσική ακατέργαστη μορφή τροποποιήθηκε σημαντικά» και στις κατηγορίες «κοσμήματα», «διακοσμητικά» κ.λπ. και η αποκατάσταση και «εκ νέου επεξεργασία» δειγμάτων.

Συνολικά, συνιστάται στα κράτη μέλη η στενή ερμηνεία του ορισμού των επεξεργασμένων δειγμάτων, σύμφωνα με τα ακόλουθα στάδια:

- πρώτον, ο ιδιοκτήτης δείγματος που επιθυμεί να το πωλήσει πρέπει να αποδεικνύει ότι το δείγμα αποκτήθηκε «τουλάχιστον 50 χρόνια πριν από την έναρξη της ισχύος του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 338/97», δηλαδή πριν από τις 3 Μαρτίου 1947·
- δεύτερον, το γεγονός ότι ένας χαυλιόδοντας είναι απλώς τοποθετημένος σε πλάκα, σε ασπίδα ή σε άλλου είδους βάση, χωρίς καμία άλλη μετατροπή της φυσικής του κατάστασης δεν θα πρέπει να αρκεί για να θεωρηθεί το προϊόν «επεξεργασμένο δείγμα» βάσει του άρθρου 2 στοιχείο κγ) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 338/97·
- τρίτον, η απαίτηση του άρθρου 2 στοιχείο κγ), ότι η τροποποίηση πραγματοποιήθηκε με σκοπό τη μετατροπή σε «κοσμήματα, διακοσμητικά, καλλιτεχνικά ή χρήσιμα αντικείμενα, ή σε μουσικά όργανα» θα πρέπει επίσης να ερμηνευθεί στενά και προσεκτικά, καθώς φαίνεται ότι σε μερικές πρόσφατες περιπτώσεις η καλλιτεχνική φύση της μεταβολής (όπως σημαντικές εργασίες γλυπτικής, εγχάραξης, προσθήκης ή προσάρτησης καλλιτεχνικών ή χρηστικών αντικειμένων κ.λπ.) δεν ήταν σαφής, οπότε δεν πληρούνταν οι προϋποθέσεις του άρθρου 2 στοιχείο κγ)·
- οι ενδιαφερόμενοι θα πρέπει να συμβουλευονται το έγγραφο καθοδήγησης που εκπόνησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά με τα «επεξεργασμένα δείγματα» για περαιτέρω καθοδήγηση σχετικά με την ερμηνεία του όρου.

Επιπλέον, παρότι δεν απαιτούνται ενδοενοσιακά πιστοποιητικά για το εμπόριο «επεξεργασμένων δειγμάτων» στο εσωτερικό της ΕΕ, συνιστάται στα κράτη μέλη να παρακολουθούν τις εγχώριες αγορές παλαιού ελεφαντόδοντου, μεταξύ άλλων διενεργώντας τακτικούς ελέγχους ώστε να διαπιστώνουν αν οι έμποροι διαθέτουν αποδεικτικά στοιχεία για την ηλικία και/ή την προέλευση του παλαιού ελεφαντόδοντου προς πώληση, καθώς και να εξετάσουν το ενδεχόμενο να καταστήσουν υποχρεωτικό για τους εμπόρους να δηλώνουν την ηλικία και την προέλευση του αντικειμένων από παλαιό ελεφαντόδοντο που διατίθενται προς πώληση, τόσο σε ιστότοπους όσο και σε παραδοσιακούς πάγκους / καταστήματα.

Τέλος, θα πρέπει να σημειωθεί ότι για την επανεξαγωγή «επεξεργασμένων δειγμάτων» από την ΕΕ απαιτείται η έκδοση πιστοποιητικού επανεξαγωγής, σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 6 σημείο i) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 338/97. Συνιστάται στα κράτη μέλη να χρησιμοποιούν τις οδηγίες στο τμήμα 3 ii) κατά την αξιολόγηση των αιτήσεων χορήγησης πιστοποιητικών επανεξαγωγής για τέτοια αντικείμενα.

⁽¹⁾ Βλέπε C(2017) 3108.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Στοιχεία που αποδεικνύουν τη νόμιμη απόκτηση

Γενικές παρατηρήσεις

Όσον αφορά τόσο τα πιστοποιητικά επανεξαγωγής όσο και τα πιστοποιητικά ενδοενωσιακού εμπορίου, αποτελεί ευθύνη του αιτούντα να αποδείξει στο όργανο της CITES στο οικείο κράτος μέλος ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις για την έκδοση των εγγράφων, και ιδιαίτερα ότι τα δείγματα ελεφαντόδοντου αποκτήθηκαν νόμιμα ⁽¹⁾.

Δεδομένου ότι οι αιτήσεις χορήγησης πιστοποιητικών επανεξαγωγής / ενδοενωσιακού εμπορίου μπορεί να διαφέρουν σημαντικά (όσον αφορά τις περιστάσεις της αρχικής απόκτησης του ελεφαντόδοντου, την ποσότητα προς επανεξαγωγή / διάθεση στο εμπόριο και τη δηλωθείσα προέλευση/ηλικία των δειγμάτων), τα κράτη μέλη θα πρέπει γενικά να αξιολογούν κατά περίπτωση τα αποδεικτικά στοιχεία που παρέχονται από τον αιτούντα.

Παρότι είναι σαφές ότι η νόμιμη απόκτηση πρέπει να αποδεικνύεται σε όλες τις περιπτώσεις, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξετάσουν το ενδεχόμενο να ακολουθούν μια προσέγγιση με βάση τους κινδύνους κατά την αξιολόγηση αιτήσεων για την επανεξαγωγή / το ενδοενωσιακό εμπόριο ελεφαντόδοντου. Οι συναλλαγές μπορεί να οδηγούν σε διάφορα επίπεδα ελέγχου ανάλογα με την ποσότητα του ελεφαντόδοντου που πρόκειται να επανεξαχθεί / διατεθεί στο εμπόριο, τη μορφή του ελεφαντόδοντου (π.χ. παλιό, κατεργασμένο ή ακατέργαστο), τις περιστάσεις υπό τις οποίες αποκτήθηκε αρχικά το ελεφαντόδοντο (π.χ. στο πλαίσιο εμπορικής συναλλαγής ή ως δωρεά/κληρονομιά), και την ημερομηνία κατά την οποία πραγματοποιήθηκε η αρχική απόκτηση. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να χρησιμοποιούν την κρίση τους κατά τον προσδιορισμό, με βάση τη φύση της συναλλαγής, του είδους/του πλήθους των αποδεικτικών στοιχείων που απαιτούνται προς στήριξη της αίτησης.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να υποβάλλουν τις συναλλαγές που σχετίζονται με το ενδοενωσιακό εμπόριο ακατέργαστου ελεφαντόδοντου σε υψηλότερο επίπεδο ελέγχου, για παράδειγμα στην περίπτωση αιτήσεων που αφορούν ακατέργαστους χαυλιόδοντες ή μεγαλύτερα τμήματα ακατέργαστου ελεφαντόδοντου, ειδικότερα όταν η αίτηση αφορά περισσότερους του ενός ολόκληρους χαυλιόδοντες / αντικείμενα. Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να εξετάσουν το ενδεχόμενο να υποβάλλουν σε μεγαλύτερο έλεγχο αιτήσεις χορήγησης πιστοποιητικού ενδοενωσιακού εμπορίου για ακατέργαστο ελεφαντόδοντο το οποίο αποκτήθηκε πιο πρόσφατα ή στο πλαίσιο εμπορικής συναλλαγής (σε αντίθεση με μια δωρεά ή κληρονομιά).

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι το είδος της απόδειξης της νόμιμης προέλευσης εξαρτάται από τον τρόπο απόκτησης. Για παράδειγμα:

- εάν το αντικείμενο από ελεφαντόδοντο εισήχθη από τον ίδιο τον αιτούντα πριν από την έναρξη ισχύος της σύμβασης, ο αιτών ενδέχεται να πρέπει να αποδείξει ότι ζούσε ή εργαζόταν στη χώρα εξαγωγής. Παλιές φωτογραφίες, συμβάσεις, αποσπάσματα πιστοποιητικού γέννησης, αποσπάσματα δημοτολογίου ή δήλωση του ίδιου και/ή άλλων μελών της οικογένειας μπορούν να γίνουν αποδεκτά ως απόδειξη ότι ο αιτών ζούσε στο εξωτερικό. Ο αιτών θα πρέπει επίσης να αποδείξει ότι το αντικείμενο από ελεφαντόδοντο αποκτήθηκε/εισήχθηκε νόμιμα στην ΕΕ (βλέπε *Είδη αποδεικτικών στοιχείων* κατωτέρω).
- εάν το αντικείμενο από ελεφαντόδοντο αγοράστηκε στην ΕΕ, ο αιτών πρέπει να αποδείξει ότι το αντικείμενο αποκτήθηκε νόμιμα ή ότι το τμήμα πληροί τις προϋποθέσεις ενός επεξεργασμένου δείγματος προ του 1947 (βλέπε *Είδη αποδεικτικών στοιχείων* κατωτέρω).

Είδη αποδεικτικών στοιχείων

Τα ακόλουθα αποδεικτικά στοιχεία θα πρέπει γενικά να προτιμώνται προς στήριξη αιτήσεων για τη χορήγηση πιστοποιητικών επανεξαγωγής και ενδοενωσιακού εμπορίου:

- πρωτότυπη άδεια εισαγωγής CITES που χορηγήθηκε στον αιτούντα και θεωρήθηκε από τις τελωνειακές αρχές ή πρωτότυπα έγγραφα εισαγωγής (π.χ. τελωνειακά έγγραφα). Το/Τα έγγραφο/-α θα πρέπει να αντιπαραβάλλονται, εφόσον είναι δυνατό, με πληροφορίες που περιλαμβάνονται σε σχετικές βάσεις δεδομένων, π.χ. εθνικές τελωνειακές βάσεις δεδομένων, βάσεις δεδομένων εκδοθεισών αδειών CITES.
- πιστοποιητικό ενδοενωσιακού εμπορίου. Στην περίπτωση αυτή, θα πρέπει να υπάρχει επικοινωνία με το εκδίδον κράτος μέλος ώστε να επαληθεύεται η εγκυρότητα του σχετικού πιστοποιητικού. Εάν οι πληροφορίες που παρέχονται στο πιστοποιητικό ενδοενωσιακού εμπορίου είναι ασαφείς, ή εάν υπάρχουν αμφιβολίες/ανησυχίες σχετικά με την εγκυρότητα του πιστοποιητικού/τη νομιμότητα του ελεφαντόδοντου, θα πρέπει να ζητούνται συμπληρωματικές πληροφορίες από τον αιτούντα και/ή την εκδίδουσα αρχή. Συμπληρωματικές πληροφορίες μπορούν να ζητηθούν εάν, για παράδειγμα, το πιστοποιητικό δεν περιλαμβάνει στοιχεία ταυτοποίησης (π.χ. φωτογραφίες, περιγραφικά στοιχεία, πληροφορίες σχετικά με το βάρος/μήκος των χαυλιόδοντων) ή είναι αρκετά παλιό. Τα κράτη μέλη μπορούν να ζητούν αποδεικτικά στοιχεία τα οποία παρέχουν συμπληρωματικές λεπτομέρειες σχετικά με το αντικείμενο και το ιστορικό του οι οποίες δεν έχουν ήδη επισημανθεί στο πιστοποιητικό ενδοενωσιακού εμπορίου. Μπορεί επίσης να ζητηθεί απόδειξη ή πράξη μεταβίβασης, ιδίως αν το πιστοποιητικό αφορά συγκεκριμένη συναλλαγή, ώστε να αποδειχθεί ότι ο τωρινός ιδιοκτήτης απέκτησε το δείγμα απευθείας από τον κάτοχο του πιστοποιητικού.

⁽¹⁾ Βλ. άρθρο 5 παράγραφοι 3 και 6 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 338/97 σχετικά με τα πιστοποιητικά επανεξαγωγής, και, όσον αφορά τα πιστοποιητικά ενδοενωσιακού εμπορίου, το άρθρο 8 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 338/97 σε συνδυασμό με το άρθρο 59 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 865/2006.

- αποτελέσματα χρονολόγησης με ραδιενεργό άνθρακα / ισοτοπικής ανάλυσης για τον προσδιορισμό της ηλικίας (καθώς και της προέλευσης) του δείγματος ⁽¹⁾, λαμβανομένου υπόψη ότι ο προσδιορισμός της ηλικίας δεν αρκεί αφ' εαυτού για να αποδειχθεί η νόμιμη απόκτηση·
- γνωμοδότηση εμπειρογνώμονα, με τη μορφή προσδιορισμού της ηλικίας από αναγνωρισμένο, ανεξάρτητο εμπειρογνώμονα, για παράδειγμα, πρόσωπο που συνδέεται με πανεπιστήμιο/ερευνητικό ίδρυμα, σύμβουλο σε δικαστήριο / εγκεκριμένο από δικαστική διαδικασία, ή εγκεκριμένο/αναγνωρισμένο εμπειρογνώμονα ⁽²⁾. Οι γνωμοδοτήσεις εμπειρογνώμονων μπορούν να θεωρηθούν ικανοποιητικά αποδεικτικά στοιχεία τόσο για το κατεργασμένο όσο και για το ακατέργαστο ελεφαντόδοντο (π.χ. όταν δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί εγκληματολογική ανάλυση). Όσον αφορά το παλαιό κατεργασμένο ελεφαντόδοντο, η ηλικία μπορεί να προσδιοριστεί με βάση τον τύπο των τεχνικών εγχάραξης και χειροτεχνίας.

Εάν δεν είναι διαθέσιμα τα αποδεικτικά στοιχεία που περιγράφονται ανωτέρω, θα πρέπει να απαιτείται από τους αιτούντες να υποβάλουν έναν συνδυασμό άλλων αποδεικτικών στοιχείων ώστε να αποδείξουν τη νόμιμη απόκτηση (βλέπε άλλα αποδεικτικά στοιχεία κατωτέρω). Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ζητούν από τους αιτούντες να παράσχουν όσο το δυνατόν περισσότερα διαφορετικά είδη αποδεικτικών στοιχείων προς στήριξη της αίτησής τους. Όπως επισημαίνεται ανωτέρω, στο τμήμα *Γενικές παρατηρήσεις*, το πλήθος και το είδος των αποδεικτικών στοιχείων που συνιστούν ικανοποιητική απόδειξη της απόκτησης εξαρτώνται από το είδος της αίτησης και τον συναφή κίνδυνο. Εάν εμπορικές ποσότητες ακατέργαστου ελεφαντόδοντου αποτελούν αντικείμενο αίτησης χορήγησης πιστοποιητικού ενδοενωσιακού εμπορίου, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξετάσουν το ενδεχόμενο να αποδέχονται μόνο τα αποδεικτικά στοιχεία που παρατίθενται στα τρία πρώτα σημεία ανωτέρω.

Μεταξύ των άλλων αποδεικτικών στοιχείων που μπορεί να συνιστούν ικανοποιητική απόδειξη της νόμιμης απόκτησης περιλαμβάνονται τα ακόλουθα (κατά προτίμηση ένας συνδυασμός αυτών):

- πρωτότυπη άδεια εξαγωγής CITES από τη χώρα εξαγωγής ή πρωτότυπο έγγραφο εξαγωγής (π.χ. τελωνειακό έγγραφο). Το/Τα έγγραφο/-α θα πρέπει να αντιπαραβάλλονται, εφόσον είναι δυνατό, με πληροφορίες που περιλαμβάνονται σε σχετικές βάσεις δεδομένων·
- όσον αφορά «επεξεργασμένα δείγματα» που περιέχουν ελεφαντόδοντο, έγγραφο από εγκεκριμένο/αναγνωρισμένο εμπειρογνώμονα·
- απόδειξη ή τιμολόγιο, πράξη δωρεάς ή έγγραφα κληρονομιάς, όπως διαθήκη·
- παλιές φωτογραφίες του αντικειμένου από ελεφαντόδοντο (με ημερομηνία, αναγνωρίσιμο πρόσωπο ή στον τόπο προέλευσης), παλιά άδεια κυνηγιού (ή άλλα έγγραφα που σχετίζονται με κυνήγι), έγγραφα ασφάλισης, επιστολές ή άλλα παλιά δημόσια έγγραφα (όπως άρθρα εφημερίδων ή άλλες πρωτότυπες εκδόσεις/δημοσιεύσεις που παρέχουν αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με την προέλευση των δειγμάτων)·
- άλλα επικουρικά αποδεικτικά στοιχεία προς στήριξη της εξήγησης σχετικά με τη νόμιμη απόκτηση, όπως αποδεικτικά στοιχεία εργασίας του προσώπου που απέκτησε το δείγμα (π.χ. στην Αφρική) ή αντίγραφα σφραγίδων σε διαβατήριο·
- κατάθεση / ένορκη βεβαίωση μάρτυρα ή υπογεγραμμένη δήλωση του ιδιοκτήτη. Τα κράτη μέλη μπορούν να εξετάσουν το ενδεχόμενο να ζητούν από τους αιτούντες να παράσχουν ένορκη βεβαίωση προς στήριξη του εκδοθέντος πιστοποιητικού, στην οποία θα αναφέρεται ότι γνωρίζουν τις συνέπειες ψευδούς δήλωσης. Η κατάθεση/ένορκη βεβαίωση μάρτυρα θα πρέπει επίσης να υποστηρίζεται από άλλα αποδεικτικά στοιχεία, όπως φωτογραφίες ή αποδείξεις/τιμολόγια·
- όσον αφορά επεξεργασμένα δείγματα ή μουσικά όργανα που έχουν κατασκευαστεί στην ΕΕ, βεβαίωση από τον κατασκευαστή ή εμπειρογνώμονα ότι το όργανο κατασκευάστηκε στο έδαφος κράτους μέλους της ΕΕ πριν από την ημερομηνία της σχετικής συμπερίληψης στη CITES.

Εάν, λαμβανομένων υπόψη των αποδεικτικών στοιχείων που παρέχει ένας αιτών προς στήριξη αίτησης για χορήγηση πιστοποιητικού επανεξαγωγής / ενδοενωσιακού εμπορίου, εξακολουθούν να υπάρχουν αμφιβολίες ως προς τη νόμιμη απόκτηση του σχετικού ελεφαντόδοντου, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξετάζουν το ενδεχόμενο να ζητήσουν τη γνώμη ανεξάρτητου εμπειρογνώμονα ή να ζητήσουν εγκληματολογική ανάλυση για την επαλήθευση της ηλικίας του δείγματος. Το κόστος θα πρέπει να βαρύνει τον αιτούντα.

⁽¹⁾ Οι κατευθυντήριες γραμμές του Γραφείου των Ηνωμένων Εθνών για τον Έλεγχο των Ναρκωτικών και την Πρόληψη του Εγκλήματος (UNODC) σχετικά με τις μεθόδους και διαδικασίες δειγματοληψίας και εργαστηριακής ανάλυσης ελεφαντόδοντου παρέχουν μια επισκόπηση των διαθέσιμων επιλογών εργαστηριακών δοκιμών, καθώς και κατευθυντήριες γραμμές για τη δειγματοληψία με σκοπό τη διενέργεια δοκιμών, συμπεριλαμβανομένου καταλόγου του εξοπλισμού και των υλικών που απαιτούνται για τη δειγματοληψία ελεφαντόδοντου [βλέπε UNODC (2014), *Guidelines on Methods and Procedures for Ivory Sampling and Laboratory Analysis*. United Nations, New York, ιδίως 14.2.2 *Isotopes* (σ. 30 και επ. και 46)· διατίθεται στη διεύθυνση https://www.unodc.org/documents/Wildlife/Guidelines_Ivory.pdf]. Βλ επίσης τον ιστότοπο www.ivoryid.org

⁽²⁾ Εάν χρησιμοποιηθούν γνωμοδοτήσεις από δημοπράτες, ενδέχεται να προκύψουν συγκρούσεις συμφερόντων, κάτι που πρέπει να λαμβάνεται προσεκτικά υπόψη.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

Σήμανση, καταχώριση και άλλες απαιτήσεις για την έκδοση πιστοποιητικών

Η μόνιμη σήμανση προϊόντων από ελεφαντόδοντο δεν είναι υποχρεωτική βάσει της νομοθεσίας της ΕΕ πριν από τη χορήγηση πιστοποιητικού ενδοενοσιακού εμπορίου, αλλά ορισμένα κράτη μέλη ακολουθούν ήδη αυτή την πρακτική. Επιπλέον, άδειες εισαγωγής και πιστοποιητικά επανεξαγωγής μπορούν να εκδίδονται από τα κράτη μέλη της ΕΕ για ορισμένα προϊόντα από ελεφαντόδοντο μόνον εφόσον φέρουν σήμανση [βλέπε άρθρο 64 παράγραφος 1 στοιχείο δ) και άρθρο 65 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 865/2006], ενώ το ψήφισμα 10.10 της CITES (Rev. CoP 17) ενθαρρύνει επίσης τη σήμανση «ολόκληρων χαυλιόδοντων οποιουδήποτε μεγέθους και τμημάτων ελεφαντόδοντου μήκους μεγαλύτερου ή ίσου των 20 εκατοστών και βάρους μεγαλύτερου ή ίσου του 1 χιλιόγραμμου».

Στο πλαίσιο αυτό, συνιστάται στα κράτη μέλη να εξετάσουν το ενδεχόμενο να προβαίνουν σε μόνιμη σήμανση: i) ολόκληρων χαυλιόδοντων οποιουδήποτε μεγέθους και ii) τμημάτων ελεφαντόδοντου μήκους μεγαλύτερου ή ίσου των 20 εκατοστών και βάρους μεγαλύτερου ή ίσου του 1 χιλιόγραμμου. Με τη σήμανση καθίσταται δυνατή η σύνδεση ενός πιστοποιητικού με τα συγκεκριμένα αντικείμενα από ελεφαντόδοντο και βελτιώνεται η ιχνηλασιμότητα στο σύστημα.

Συνιστάται η εν λόγω σήμανση να εκτελείται σύμφωνα με το ψήφισμα 10.10 της CITES (Rev. CoP17): «ολόκληροι χαυλιόδοντες και τμήματα ελεφαντόδοντου μήκους μεγαλύτερου ή ίσου των 20 εκατοστών και βάρους μεγαλύτερου ή ίσου του 1 χιλιόγραμμου πρέπει να φέρουν σήμανση από όργανο διάτρησης, ανεξίτηλη μελάνη ή άλλη μορφή μόνιμης σήμανσης, με χρήση του ακόλουθου τύπου: κωδικός ISO δύο γραμμάτων της χώρας προέλευσης, τελευταία δύο ψηφία του έτους/αύξων αριθμός για το έτος/και βάρος σε χιλιόγραμμα (π.χ. KE 00/127/14). Αναγνωρίζεται ότι τα διάφορα συμβαλλόμενα μέρη έχουν διαφορετικά συστήματα σήμανσης και ενδέχεται να εφαρμόζουν διαφορετικές πρακτικές για τον προσδιορισμό του αύξοντος αριθμού και του έτους (μπορεί, για παράδειγμα, να είναι το έτος καταχώρισης ή ανάκτησης), αλλά όλα τα συστήματα πρέπει να έχουν ως αποτέλεσμα έναν μοναδικό αριθμό για κάθε τμήμα ελεφαντόδοντου που φέρει σήμανση. Ο αριθμός αυτός θα πρέπει να τοποθετείται στο “σημείο του χείλους”, στην περίπτωση ολόκληρων χαυλιόδοντων, και να τονίζεται με έντονο χρώμα».

Το ψήφισμα αναφέρει ότι στη σήμανση πρέπει να αναγράφεται η χώρα προέλευσης· εάν η χώρα αυτή δεν είναι γνωστή κατά την εκτέλεση της σήμανσης από κράτος μέλος της ΕΕ, ο αναγραφόμενος κωδικός ISO θα πρέπει να είναι αυτός της χώρας σήμανσης. Τα κράτη μέλη μπορεί να κρίνουν σκόπιμο να ορίσουν ότι το κόστος της μόνιμης σήμανσης θα βαρύνει τον κάτοχο/ιδιοκτήτη του ελεφαντόδοντου.

Αφού ολοκληρωθεί η μόνιμη σήμανση του αντικειμένου, ο κωδικός θα πρέπει να εισάγεται σε ηλεκτρονική βάση δεδομένων ώστε να διευκολύνεται η μελλοντική επαλήθευση, από κοινού με τον αριθμό πιστοποιητικού και όλες τις σχετικές πληροφορίες, όπως το μήκος, το βάρος και το καθεστώς πριν από τη σύναψη της σύμβασης CITES. Οι πληροφορίες θα πρέπει να καταχωρίζονται σε εθνικό επίπεδο, εφόσον είναι δυνατόν. Εάν οι πληροφορίες καταχωρίζονται σε περιφερειακό/τοπικό επίπεδο, θα πρέπει να υπάρχει κάποιος μηχανισμός για την ανταλλαγή πληροφοριών/εποπτεία από το κεντρικό (εθνικό) διαχειριστικό όργανο της CITES. Μετά τη σήμανση, συνιστάται επίσης η λήψη φωτογραφιών των αντικειμένων και η από κοινού διατήρηση των αρχείων και των φωτογραφιών.

Τα κράτη μέλη έχουν αναφέρει προβλήματα όσον αφορά την επαλήθευση της εγκυρότητας των πιστοποιητικών ενδοενοσιακού εμπορίου, τα οποία καθιστούν δύσκολη την επιβεβαίωση της ταυτότητας του σχετικού δείγματος (όσον αφορά ακατέργαστους χαυλιόδοντες). Για την αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών, συνιστάται στα κράτη μέλη:

- να ζητούν φωτογραφικό υλικό των δειγμάτων ελεφαντόδοντου (ιδίως όσον αφορά ακατέργαστους ολόκληρους χαυλιόδοντες) και, εφόσον το επιτρέπουν τα εθνικά συστήματα, να διασφαλίζουν ότι οι φωτογραφίες προσαρτώνται/επισυνάπτονται στο σχετικό πιστοποιητικό ενδοενοσιακού εμπορίου. Οι φωτογραφίες θα πρέπει να σαρώνονται και να διατηρούνται μαζί με τα αρχεία του εκδοθέντος πιστοποιητικού. Μεταξύ των γνωρισμάτων που μπορούν να καταγράφονται (και βοηθούν στην ταυτοποίηση) περιλαμβάνονται τυχόν χαρακτηριστικός χρωματισμός, ρωγμές ή άλλη ζημιά, η καμπυλότητα του χαυλιόδοντα, και η βάση (π.χ. καθαρή τομή ή σπάσιμο). Φωτογραφίες ολόκληρου του χαυλιόδοντα και της βάσης θα ήταν χρήσιμες. Εάν ο χαυλιόδοντας φέρει εγχάραξη, θα πρέπει να περιλαμβάνεται επίσης φωτογραφία η οποία δείχνει τις λεπτομέρειες και τη θέση πάνω στον χαυλιόδοντα. Οι φωτογραφίες του χαυλιόδοντα για τον οποίο εκδίδεται πιστοποιητικό είναι ιδιαίτερα σημαντικές όταν το ελεφαντόδοντο δεν φέρει σήμανση.
- να συμπεριλαμβάνουν στο πιστοποιητικό στοιχεία σχετικά με τον τρόπο μέτρησης του βάρους και του μήκους του αντικειμένου από ελεφαντόδοντο, καθώς και της περιφέρειας στη βάση. Όσον αφορά το βάρος, στις σχετικές πληροφορίες περιλαμβάνονται ο χρόνος προσδιορισμού του βάρους (το αντικείμενο ζυγίστηκε κατά τον χρόνο έκδοσης του πιστοποιητικού ή χρησιμοποιήθηκαν παλαιότερες πληροφορίες σχετικά με το βάρος;) και το κατά πόσον στο βάρος περιλαμβάνονται τυχόν εξαρτήματα τοποθετημένα στον χαυλιόδοντα (όπως κάλυμμα στη βάση ή εξάρτημα στερέωσης του χαυλιόδοντα σε τοίχο)

τα οποία ενδέχεται να αφαιρέθηκαν για μεταγενέστερη ζύγιση. Όσον αφορά το μήκος, στις σχετικές πληροφορίες περιλαμβάνονται το κατά πόσον το προσδιορισθέν μήκος είναι το εξωτερικό ή το εσωτερικό μήκος και κατά πόσον η μέτρηση έγινε από την κορυφή προς τη βάση (ή με άλλο τρόπο).

- να καταγράφουν τόσο τον αριθμό των αντικειμένων όσο και την ποσότητα σε βάρος (kg) (δεδομένου ότι τα μεγέθη των αντικειμένων διαφέρουν σημαντικά).
-